Komisja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów

Konferencji Episkopatu Polski

WSKAZANIA

na Wielki Tydzień i Triduum Paschalne 2021
dla duchowieństwa i wiernych Kościoła w Polsce
odnośnie do czynności liturgicznych
i duszpasterskich w czasie epidemii
z zaleceniami Biskupa Legnickiego
obowiązującymi na terenie diecezji legnickiej

Spis treści dokumentu

I. Wstęp 3

II. Zasady dotyczące obowiązku uczestnictwa i dyspens 4

III. Zachowywanie cywilnych przepisów sanitarnych 5

IV. Ograniczenia dotyczące procesji i znaków 6

V. Komunia św. poza celebracjami 6

VI. Zasady dotyczące wspólnot kapłańskich, seminaryjnych i zakonnych oraz kapłanów w izolacji 7

VII. Zasady dotyczące koncelebransów 7

VIII. Zasady dotyczące sakramentu pojednania 7

IX. Zasady dotyczące olejów świętych i duszpasterstwa chorych 9

X. Niedziela Palmowa 9

XI. Msza Krzyżma 10

XII. Msza Wieczerzy Pańskiej 10

XIII. Wielki Piątek Męki Pańskiej 10

XIV. Wielka Sobota 11

XV. Wigilia Paschalna 12

XVI. Niedziela Zmartwychwstania 12

XVII. Odpusty 13

XVIII. Modlitwa o ustanie pandemii 13

XIX. Wskazania odnośnie do wiernych pozostających w domach 14

I. Wstęp

1. Celem niniejszej propozycji wskazań, opracowanych w Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski, jest podanie sugestii co do regulacji w diecezjach polskich na czas obchodów Wielkiego Tygodnia i Triduum Paschalnego w roku 2021, na podstawie obowiązującego prawa liturgicznego, z uwzględnieniem wskazówek wydawanych przez Stolicę Apostolską w poszczególnych dekretach i notach, wydawanych w czasie pandemii. Treści zawarte w tym dokumencie stają się obowiązującymi na terenie diecezji legnickiej.

2. Stolica Apostolska wydając swoje wskazania pozostawia domyślnie w swoich dekretach możliwość dostosowania ich przez biskupów do warunków lokalnych.[1]

3. Szczególne wyrazy pobożności i formy kultu liturgicznego praktykowane w naszym kraju w czasie świąt paschalnych (jak np. procesje, kaplica adoracji, Grób Pański czy błogosławieństwo pokarmów) mogą być zastosowane w ograniczonym zakresie i skromniejszej formie, przy odpowiedniej staranności i z zachowaniem środków ostrożności i przepisów sanitarnych.

4. Gdy mowa o normach dotyczących uczestnictwa w liturgii świąt paschalnych należy w okresie pandemii zachować jasność co do używanych wyrażeń.

   a. W przypadku korzystania ze środków komunikacji elektronicznej z ostrożnością należy używać (być może najlepiej wcale) wyrażenia "*uczestnictwo w liturgii*". Lepszym i jaśniejszym określeniem jest "*łączność duchowa*". Należy strzec dosłownego i fizycznego rozumienia uczestnictwa w liturgii, aby wszyscy mieli jasność co do różnicy, jaka zachodzi między byciem na zgromadzeniu, a oglądaniem czy słuchaniem go w mediach. Nauczanie biskupów

[1] Nie można stosować tych dekretów całkowicie literalnie, ponieważ musiałoby to skutkować np. całkowitym zakazem udziału wszystkich wiernych w celebracjach i pozostawienie ich tylko biskupom i kapłanom, jak to zakłada dekret z 25 marca 2020 r. "w krajach dotkniętych chorobą, gdzie istnieją ograniczenia w gromadzeniu się i przemieszczaniu ludzi, biskupi i kapłani powinni obchodzić obrzędy Wielkiego Tygodnia bez udziału ludu i w odpowiednim miejscu, unikając koncelebry ...." – zob. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Dekret w okresie Covid-19 (II), 25.03.2020, Prot. N. 154/20; z Notą wyjaśniającą z 26 marca 2020 r.

podkreśla różnicę między uczestnictwem "na żywo", a łączeniem się przez środki techniczne.[2]

b. Wyrażenie "*Triduum Paschalne*" zgodnie z normami Kościoła oznacza czas od Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek aż do wieczora Niedzieli Wielkanocnej [3]. Dlatego należy zachować ostrożność, aby mówiąc "*Triduum Paschalne*" nie wykluczyć celebracji w dzień Niedzieli Zmartwychwstania.

II. Zasady dotyczące obowiązku uczestnictwa i dyspens

5. Ogólna zasada, wyrażona w Katechizmie Kościoła Katolickiego, przypomina, że z obowiązku uczestnictwa w Eucharystii w święta nakazane są zwolnione wszystkie osoby "*usprawiedliwione dla ważnego powodu (np. choroba, pielęgnacja niemowląt) lub też otrzymali dyspensę od ich własnego pasterza*" (KKK 2181). Ważnym powodem, o którym mówi Katechizm, jest samo zagrożenie, które stwarza epidemia, dlatego osoby, które w dobrze uformowanym sumieniu podejmują decyzję o pozostaniu w domu ze względu na zagrożenie epidemią, są zwolnione przez Kościół z obowiązku świątecznej Eucharystii. Nie dotyczy to jednak osób, które zwalniając się z Eucharystii, nie zwalniają się jednocześnie z innych niekoniecznych spotkań i zgromadzeń.

6. Jeśli idzie o celebracje Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek, Liturgii Męki Pańskiej w Wielki Piątek i Wigilii Paschalnej, nie mają one charakteru obowiązkowego, a zatem nieobecność na tych celebracjach nie wiąże się z popełnieniem grzechu i nie potrzeba w tej kwestii dyspensy. Co do obowiązku świątecznego w przypadku Niedzieli Zmartwychwstania obowiązują zwykłe zasady.

7. Biskup Legnicki w zarządzeniu z dnia 16 października 2020 roku, które jest nadal obowiązującym na terenie diecezji legnickiej przypominał, że *„zwolnienie z uczestnictwa w niedzielnych Mszach świętych pozostaje aktualne wobec osób z objawami infekcji (np. kaszel, katar, podwyższona temperatura itp.). Gdy chodzi o obecność na niedzielnych celebracjach, muszą być brane pod uwagę także wprowadzane obostrzenia państwowe oraz roztropne rozeznanie wiernych we własnym sumieniu bieżącej sytuacji*

[2] Zob. Konferencja Episkopatu Polski, *Dyrektorium w sprawie celebracji Mszy świętej transmitowanej przez telewizję* (14.03.2017) nr 8: "*Pierwszym i podstawowym celem transmisji Eucharystii jest posługa chorym. Dzięki walorom obrazu i dźwięku oraz narzędziom komunikacji medialnej, mogą oni nawiązać duchową łączność z wiernymi, którzy w konkretnym kościele uczestniczą w Eucharystii, aby wysłuchać słowa Bożego i łączyć swoje cierpienia z ofiarą Chrystusa*."

[3] Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Ogólne Normy Roku Liturgicznego i Kalendarza*, w: *Mszał Rzymski dla diecezji polskich*, s. [77nn], nr 19.

epidemicznej, osobistych uwarunkowań zdrowotnych, rodzinnych, związanych z wiekiem i wielką obawą przed zakażeniem".

III. Zachowywanie cywilnych przepisów sanitarnych

8. Doświadczenie Kościoła w Polsce uczy, iż cywilne ograniczenia sanitarne te nie są formą restrykcji wobec wierzących; wręcz przeciwnie, w niektórych przypadkach liturgia jest uprzywilejowana w porównaniu z innymi formami aktywności społecznej. Dlatego nie należy traktować obecnej sytuacji jako okazji do protestu przeciwko ograniczaniu życia wiary, ale raczej odpowiedzialnie oraz z zachowaniem rozsądku współdziałać z władzami cywilnymi i służbami sanitarnymi na rzecz uchronienia wiernych przed zagrożeniem epidemii.

9. Dla zachowania właściwej liczby uczestników liturgii i uszanowania zaleceń służb sanitarnych duszpasterze powinni dopilnować, aby w czasie nabożeństw nie przekroczyć wskazanych limitów, a tym samym narazić swoje wspólnoty na restrykcje lub powodować zgorszenie społeczne.

10. Duszpasterze powinni zatroszczyć się, aby u wejścia do kościołów działały odpowiednie służby wiernych świeckich, które zadbają o przestrzeganie cywilnych ograniczeń sanitarnych związanych z ilością osób, a także o właściwe odstępy między wiernymi. Nie zawsze wypada, aby taką służbę pełnił kapłan, zwłaszcza gdy ma celebrować liturgię lub gdy może dochodzić do sytuacji spornych.

11. Należy dbać o jak najczęstsze sprzątanie i dezynfekowanie przestrzeni świętej. W zakrystiach musi być możliwość obmycia rąk. Obowiązkowo należy umyć ręce przed rozpoczęciem liturgii przy pomocy właściwych środków zapewniających bezpieczeństwo dla siebie i innych. Należy używać wyłącznie ręczników jednorazowych - papierowych. Mycie rąk obowiązuje wszystkich celebrujących i posługujących.

12. Duszpasterze są zobowiązani do sprawdzenia, czy w tabernakulum nie znajduje się zbyt wielka liczba konsekrowanych Hostii, oraz do ich uchronienia przed zepsuciem.

13. Należy jeszcze bardziej dbać o czystość naczyń liturgicznych oraz zmieniać bieliznę kielichową tak często, jak to możliwe. Dotyczy to także ręczniczków do lavabo i vasculum. W vasculum należy zmieniać często wodę, dokonując uprzednio jego obmycia.

14. Zgodnie ze wskazaniami służb sanitarnych szafarze powinni zwrócić szczególną uwagę na zachowanie higieny rąk (po umyciu i odkażeniu rąk należy trzymać je złożone i dotykać nimi tylko tego, co konieczne, unikając dotykania np. złożonymi rękami własnej twarzy w czasie modlitwy).

IV.Ograniczenia dotyczące procesji i znaków

15. Jeśli zachowuje się tradycyjne procesje Wielkiego Tygodnia (procesja z palmami, procesja z Najświętszym Sakramentem w Wielki Czwartek i w Wielki Piątek oraz procesja rezurekcyjna) powinny one w tym czasie odbywać się w formie skromniejszej, najlepiej jedynie z udziałem celebransa i asysty, tak aby wierni mogli pozostać na swoich miejscach, gdy wymogi sanitarne domagają się zachowania odstępów.

16. Znak pokoju wypada ograniczyć do skłonu głowy.

17. W czasie pandemii wypada wszelkie pocałunki liturgiczne zastąpić gestem skłonu: ucałowanie ołtarza, księgi, a także wszystkie pocałunki liturgiczne w starszej formie rytu rzymskiego. W Wielki Piątek celebrans sam może ucałować Krzyż.

18. Można powstrzymać się w czasie zaostrzonych rygorów sanitarnych od wykonywania ręką znaku krzyża na ustach podczas przygotowania do słuchania Ewangelii.

19. Duszpasterze powinni rozeznać czy można bezpiecznie stosować pokropienia liturgiczne. Pokropienie nie musi mieć charakteru rozbudowanego i nie musi oznaczać dotarcia z wodą do każdego uczestnika liturgii, można np. pokropić lud stojąc w miejscu. Jeśli uzna się, że trzeba zaniechać pokropień, wypada w odpowiednim momencie wykonać nad ludem znak krzyża, używając właściwej modlitwy (np. w czasie błogosławieństwa gałązek).

V. Komunia św. poza celebracjami

20. W czasie epidemii na indywidualną prośbę wiernego należy chętnie udzielać Komunii św. poza Mszą, zwłaszcza przy okazji spowiedzi indywidualnej, zgodnie z rozeznaniem duszpasterskim.

21. Istnieje możliwość, aby wierni, którzy łączą się duchowo ze wspólnotą Kościoła poprzez transmisję Mszy świętej za pośrednictwem telewizji, radia lub Internetu, mogli w wyznaczonych godzinach poza liturgią przyjąć Komunię Świętą w kościele, podchodząc pojedynczo w taki sposób, aby zachować normy bezpieczeństwa. Należy pamiętać, że Komunię poza liturgią można przyjąć tylko raz, a od Wielkiego Czwartku aż do wieczora Wielkiej Soboty Komunia poza liturgią jest zabroniona (z wyjątkiem Wiatyku w W. Sobotę i Komunii chorych w W. Piątek).

VI.Zasady dotyczące wspólnot kapłańskich i zakonnych oraz kapłanów w izolacji

22. Biskup Legnicki zezwala wspólnotom zakonnym i kapłańskim w Domu Księży Emerytów Diecezji Legnickiej na celebracje Mszy Wieczerzy Pańskiej w Wielki Czwartek, Liturgii Męki Pańskiej w Wielki Piątek i Wigilii Paschalnej we własnych kaplicach w pełniejszym wymiarze, jeśli zachodzi realna potrzeba i możliwość oraz nie biorą w nich udziału osoby z zewnątrz

23. Kapłani poddający się izolacji lub kwarantannie, po złożeniu prośby i otrzymaniu zgody od Biskupa Legnickiego, mogą sprawować Eucharystię poza miejscem świętym, w godnym miejscu. Nie ma możliwości samodzielnego sprawowania bez udziału wiernych Liturgii Męki Pańskiej i Wigilii Paschalnej. Kapłanom będącym w izolacji pozostaje w tych wypadkach duchowa łączność drogą transmisji i duchowa Komunia (jeśli nie otrzymują Komunii chorych w Wielki Piątek lub Wiatyku w Wielką Sobotę). Osoby duchowne nie mogące uczestniczyć w Liturgii Męki Pańskiej są objęte obowiązkiem odmówienia Nieszporów, a ci, którzy nie mogą uczestniczyć w Wigilii Paschalnej mają obowiązek odmówienia sobotniej Komplety oraz Godziny czytań Niedzieli Wielkanocnej. Z tych godzin zwolnieni są jedynie ci, którzy uczestniczą w Liturgii Męki Pańskiej i Wigilii Paschalnej[4], uczestnictwo zaś powinno być tutaj rozumiane dosłownie i nie oznacza łączności duchowej przez media.

VII. Zasady dotyczące koncelebransów

24. Stolica Apostolska wskazała, aby tam, gdzie panują większe obostrzenia, starać się ograniczać koncelebrację.[5]

25. W czasie epidemii Komunia koncelebransów powinna odbywać się w taki sposób, aby tylko jedna osoba spożywała Krew Pańską bezpośrednio z kielicha, ta sama osoba również powinna przygotowywać kielich i dokonywać puryfikacji naczyń.

VIII. Zasady dotyczące sakramentu pojednania

26. Chociaż właściwym miejscem sprawowania spowiedzi jest konfesjonał (KPK kan. 964-§ 1-2), to z uzasadnionej przyczyny spowiedź może się odbyć poza konfesjonałem (KPK kan. 964 § 3). W obecnych

[4] Zob. *Liturgia godzin*, t. 2, odnośnie rubryki na W. Piątek i Niedz. Zmartwychwstania.

[5] Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Dekret w okresie Covid-19 (II), 25.03.2020, Prot. N. 154/20.

warunkach można sprawować ten sakrament np. w kościele, w kaplicy, w zakrystii, w sali katechetycznej, w biurze parafialnym lub w innym godnym miejscu, pozwalającym na zachowanie prywatności i zasad bezpieczeństwa.

27. Osoby, które ze względu na epidemię, nie mogą przystąpić tymczasowo do spowiedzi, powinny skorzystać z możliwości, jakie daje prawo kościelne w tym zakresie. Kodeks Prawa Kanonicznego (kan. 960) wyraźnie wskazuje, że w razie niemożliwości fizycznej obecności penitenta stosuje się inne drogi pojednania, a nie spowiedź. Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 916 wskazuje, że zawsze, ilekroć istnieje poważna racja i nie ma sposobności wyspowiadania się, wtedy dla usposobienia duszy do stanu łaski wierny „*jest obowiązany wzbudzić akt żalu doskonałego, który zawiera w sobie zamiar wyspowiadania się jak najszybciej*". Katechizm Kościoła Katolickiego objaśnia, że „*żal, który wypływa z miłości do Boga miłowanego nade wszystko, jest nazywany żalem doskonałym lub żalem z miłości (contritio). Taki żal odpuszcza grzechy powszednie. Przynosi on także przebaczenie grzechów śmiertelnych, jeśli zawiera mocne postanowienie przystąpienia do spowiedzi sakramentalnej, gdy tylko będzie to możliwe*" (KKK 1452). Zawsze należy pamiętać, że uzyskane w ten sposób odpuszczenie grzechów jest związane z obowiązkiem ich wyznania podczas najbliższej możliwej okazji do spowiedzi, pod karą wpadnięcia na nowo w grzech śmiertelny.

28. Okres pandemii nie może stać się usprawiedliwieniem dla nadużyć związanych z sakramentem pojednania, których szczególnie trzeba się wystrzegać, np.:

a. nie wolno w sposób nieuprawniony korzystać z rozgrzeszenia ogólnego. „*Kapłan może udzielić ogólnego rozgrzeszenia po ogólnej spowiedzi tylko wtedy, gdy indywidualna spowiedź jest niemożliwa, mianowicie*: *w niebezpieczeństwie śmierci; penitentom innej narodowości przebywającym w Polsce, z którymi nie może się porozumieć z powodu braku znajomości języka*[6]*. Spowiedź ogólna nie zwalnia od obowiązku indywidualnego wyznania grzechów ciężkich*"[7]. To znaczy, że grzechy ciężkie, odpuszczone w ramach spowiedzi z rozgrzeszeniem ogólnym, należy wyznać na najbliższej spowiedzi indywidualnej, pod sankcją zaciągnięcia nowego grzechu ciężkiego
b. nie jest możliwa spowiedź przez środki komunikacji elektronicznej (np. telefon, komunikator internetowy itp.). Stolica Apostolska nigdy nie zezwoliła na spowiedź przez telefon, a wszystkie dotychczasowe wypowiedzi wyraźnie zakazują spowiedzi „na

[6] *Obrzędy pokuty dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, wyd. 2, Katowice 2010, nr 39; dekret z dn. 10.03.1978 (Prot. CD 544/77).

[77] *Obrzędy pokuty dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, Wprowadzenie, nr 38*.

odległość [8] i wskazują, że w przestrzeni wirtualnej „nie ma sakramentów”[9];

c. zakazana jest publiczna spowiedź z indywidualnych grzechów, potępiona już przez papieża Leona Wielkiego [10].

IX.Zasady duszpasterstwa chorych

29. W okresie ograniczonego kontaktu fizycznego można skorzystać z możliwości namaszczenie bez bezpośredniego dotyku, przy użyciu narzędzi, np. bawełnianego patyczka albo jednorazowych rękawiczek ochronnych (zob. Kan. 1000 § 2).

30. Komunię św. poza główną celebracją W Wielki Czwartek i Wielki Piątek można zanosić jedynie chorym i umierającym, natomiast w Wielką Sobotę wyłącznie umierającym. Od tej zasady Stolica Apostolska nie udzieliła wyjątków nawet na okres pandemii.

X. Niedziela Palmowa

31. Zgodnie z zaleceniem Kongregacji, w Niedzielę Palmową w tym roku "*upamiętnienie wjazdu Pana do Jerozolimy powinno być obchodzone wewnątrz budynku sakralnego. W kościołach katedralnych należy zastosować drugą formę przewidzianą przez Mszał Rzymski, zaś w kościołach parafialnych, oraz w innych miejscach trzecią*."[11] W Polsce oprócz zwykłej formy drugiej jest jeszcze uproszczona forma druga (z poświęceniem palm), którą można stosować także w kościołach niekatedralnych.

32. W drugiej formie i w uproszczonej drugiej formie dla Polski jest możliwość procesyjnego przejścia z palmami od bramy kościoła do prezbiterium kapłana i asysty z "reprezentacją wiernych". [12] W czasie pandemii procesja ta powinna mieć wymiar skromny, z udziałem jedynie asysty.

[8] Por. Denzinger, nr 1994.

[9] Zob. Papieska Rada ds. Środków Społecznego Przekazu, „Kościół a Internet” z dnia 22.02.2002 w pkt. II.

[10] Ep. 168,2, zob. Breviarium Fidei, nr 434.

[11] Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Dekret w okresie Covid-19 (II), 25.03.2020, Prot. N. 154/20.

[12] *Mszał rzymski dla diecezji polskich*, Niedziela Palmowa, rubryka nr 14, s. 111.

XI. Msza Krzyżma

33. Msza Krzyżma z poświęceniem olejów będzie celebrowana w Katedrze Legnickiej w Wielki Czwartek o godz. 10.00.

34. Do koncelebry są zaproszeni wyłącznie kapłani pracujący w Legnickiej Kurii Biskupiej, Wyższym Seminarium Duchowym oraz Księża Dziekani lub jeden kapłan jako przedstawiciel wspólnoty dekanalnej.

35. Msza Krzyżma będzie transmitowana przez telewizję TVT Zgorzelec oraz w mediach społecznościowych diecezji legnickiej.

XII. Msza Wieczerzy Pańskiej

36. Biskup Legnicki zachęca do przygotowania kaplicy adoracji w formie skromniejszej, jednak decyzję w tym względzie pozostawia Księżom Proboszczom poszczególnych wspólnot parafialnych.

37. Obrzęd obmycia nóg, który zawsze jest opcjonalny, należy w tym roku pominąć.

38. Tam, gdzie względy sanitarne pozwalają na poprowadzenie procesji, można ją urządzić, przechodząc do kaplicy adoracji w uproszczonej formie, bez udziału wiernych.

39. W okresie pandemii w tym dniu kapłanom wyjątkowo zezwala się na odprawienie Mszy św. bez udziału ludu, jeśli zachodzi taka konieczność[13].

XIII. Wielki Piątek Męki Pańskiej

40. Doroczna zbiórka ofiar na Boży Grób w Jerozolimie odbywa się na całym świecie tradycyjnie w Wielki Piątek.

41. Biskup Legnicki zachęca do podtrzymania tradycji urządzania Grobu Pańskiego, rezygnując jednak z okazałej dekoracji, gdyby stanowiło to poważną niedogodność. Należy bardziej wyeksponować i oświetlić monstrancję niż figurę Chrystusa leżącego w grobie. Należy też dbać, aby wystawiony Najświętszy Sakrament znajdował się w godnym i bezpiecznym miejscu, oraz aby dekoracja nie odciągała uwagi od Chrystusa obecnego w Eucharystii.

[13] Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, Dekret w okresie Covid-19 (II), 25.03.2020, Prot. N. 154/20.

42. Liturgię Męki Pańskiej sprawuje się jak zwykle według schematu podanego w Mszale rzymskim (s. 133-147), uwzględniając następujące wskazania wynikające z panującej epidemii:

a. W modlitwie powszechnej po wezwaniu 9 należy dołączyć wezwanie wraz z oracją końcową, zatwierdzone dla Polski przez Kongregację Kultu Bożego w r. 2020 (podane w załączniku).
b. Zalecana jest pierwsza forma wniesienia Krzyża i odsłonięcie jego ramion w prezbiterium.
c. Podczas Adoracji Krzyża tylko przewodniczący może dokonać oddania czci przez pocałunek. Pozostali adorują Krzyż przez podejście i przyklęknięcie lub skłon, z zachowaniem odpowiedniej odległości między uczestnikami. Należy pouczyć wiernych, by nie całowali Krzyża.
d. Jeśli celebracja jest transmitowana, to z myślą o osobach łączących się z domów, celebrans na zakończenie adoracji powinien podnieść Krzyż i tak go trzymać przez pewien czas w milczeniu, aby wierni mogli oddać duchowo cześć Krzyżowi.
e. Należy pozostawić krzyż i świece w prezbiterium, aby wierni mogli adorować krzyż z właściwej odległości. W okresie epidemii zakazuje się adoracji przez ucałowanie i dotykanie.

43. Biskup Legnicki zachęca do przygotowania nocnej adoracji Najświętszego Sakramentu w Wieki Piątek, aby wierni mogli przeżywać w odpowiednio małej grupie na rozważaniu tajemnicy paschalnej. Decyzję o adoracji pozostawia roztropnemu rozeznaniu Księży Proboszczów.

XIV. Wielka Sobota

44. Tradycyjne błogosławienie pokarmów może zostać lub zorganizowane pod pewnymi warunkami:

a. błogosławienie pokarmów może odbyć się jedynie poza świątynią np. na placu przed kościołem lub terenie przykościelnym (otwartej przestrzeni);
b. należy zorganizować większą ilość godzin kiedy wierni będą mogli skorzystać z błogosławieństwa;
c. na zakończenie należy zachęcić do indywidualnej adoracji Najświętszego Sakramenty przy Grobie Pańskim;
d. decyzję o możliwości błogosławienia pokarmów podejmuje Ksiądz Proboszcz.

45. Należy umożliwić wiernym w Wielką Sobotę adorację Najświętszego Sakramentu przy tzw. Grobie Pańskim. Tego dnia istotnie Kościół w milczeniu trwa przy Chrystusie leżącym w grobie; jeśli więc odwołano

błogosławienie pokarmów, adoracja w głębszej ciszy może stać się jeszcze bardziej skuteczna i owocna.

XV. Wigilia Paschalna

46. Wigilię Paschalną należy sprawować w katedrach i kościołach parafialnych, co do pozostałych kościołów decyzje podejmują Księża Proboszczowie.

47. W przygotowaniu Wigilii Paschalnej należy uwzględnić następujące ograniczenia:

a. Liturgia zaczyna się wewnątrz kościoła bądź na progu świątyni wyłącznie w otoczeniu najbliższej asysty,
b. Do poświęcenia ognia można użyć zwykłej świecy (nie paschalnej).
c. Poświęcenie wody i pokropienie można pominąć, jeśli jest to konieczne lub wskazane dla bezpieczeństwa sanitarnego.
d. Można pominąć procesję rezurekcyjną, a jeśli się ją stosuje, odprawić ją w skromniejszej formie, z zachowaniem obowiązujących ograniczeń.

48. W liturgii chrzcielnej zawsze należy zachować odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Chrzty dorosłych katechumenów mogą jednak być sprawowane z zachowaniem środków ostrożności co do kontaktu bezpośredniego.

XVI. Niedziela Zmartwychwstania

49. Gdy ograniczenia co do liczby wiernych tego wymagają, w Niedzielę Zmartwychwstania można odprawić więcej Mszy Świętych.

50. W Niedzielę Zmartwychwstania Pańskiego przed pierwszą Mszą poranną może odbyć się skromna procesja rezurekcyjna, z zachowaniem przepisów Mszału i pod warunkiem przestrzegania przepisów i ograniczeń dotyczących ilości i dystansu wiernych.

51. Jeśli Ksiądz Proboszcz ograniczył lub odwołał tradycyjne święcenie pokarmów należy zaproponować wiernym obrzęd błogosławieństwa posiłku w domu przed śniadaniem wielkanocnym, zgodnie z Księgą „*Obrzędy błogosławieństw dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*", t. 2, Katowice 2001, nry 1347-1350.

XVII. Odpusty

52. Penitencjaria Apostolska udzieliła odpustu specjalnego wiernym dotkniętym chorobą zakaźną spowodowaną koronawirusem, a także pracownikom służby zdrowia, członkom rodzin i wszystkim tym, którzy opiekują się osobami zakażonymi. Warunkiem uzyskania takiego odpustu jest brak przywiązania do grzechu oraz duchowa łączność poprzez środki masowego przekazu z celebracją Mszy Świętej, odmawianiem Różańca Świętego, pobożną praktyką Drogi Krzyżowej lub innymi formami pobożności. A także wtedy gdy wierni przynajmniej odmówią Wyznanie Wiary, Modlitwę Pańską i pobożne wezwanie do Najświętszej Maryi Panny, „*ofiarując tę próbę w duchu wiary w Boga i miłości wobec swoich braci i sióstr, z wolą wypełnienia zwykłych warunków (spowiedź sakramentalna, komunia eucharystyczna i modlitwa w intencji Ojca Świętego) tak szybko, jak będzie to możliwe*".

53. Dla osób, które ze względu na niemożność uczestniczenia w liturgii, dokonują aktu Komunii duchowej, Kościół przewidział odpust cząstkowy za dołączenie do tego aktu modlitwy "Duszo Chrystusowa".

54. Korzystanie z łask odpustu udzielanych przez Kościół w czasie pandemii może być wyrazem miłości szczególnie wobec zmarłych ofiar pandemii.

XVIII. Modlitwa o ustanie pandemii

55. Wypada korzystać o ile to możliwe, z nowego formularza mszalnego "W okresie pandemii". Nie wolno tego formularza stosować w Niedziele Okresu Wielkanocnego i uroczystości.

56. Wszyscy wierni są zaproszeni do trwania na modlitwie w intencji ustania epidemii, szczególnie na Różańcu, wzywając orędownictwa Maryi Niepokalanej i Jej Oblubieńca, św. Józefa, którego Rok Święty obchodzimy; a także Świętych Patronów czasu epidemii, do których należą m.in. św. Sebastian, św. Roch, św. Rozalia z Palermo i św. Rita z Cascii, oraz własnych Świętych Patronów. W czasie Mszy świętych lub nabożeństw zachęca się również do śpiewu „Suplikacji".

57. Kościoły o ile to możliwe powinny zawsze pozostawać otwarte jako miejsca na indywidualną modlitwę, z zachowaniem przepisów sanitarnych odnośnie do liczby zgromadzonych w jednym miejscu.

XIX. Wskazania odnośnie do wiernych pozostających w domach

58. Osoby, które nie mogą uczestniczyć osobiście w liturgii, nie powinny poddawać się pokusie przygnębienia, ale raczej powinny wzbudzać w sobie ducha wdzięczności za tych, którzy niejako w ich imieniu uczestniczą w sakramentach i za nich się modlą w świętym zgromadzeniu.

59. W okresie ograniczeń wielką wagę ma duchowa łączność z celebracjami transmitowanymi za pośrednictwem środków społecznego przekazu, która chociaż nie jest uczestnictwem w pełnym tego słowa znaczeniu, posiada wielką wartość duchową. Zachęca się osoby łączące się w ten sposób z celebracjami, aby w swoich domach zachować uroczysty charakter tego wydarzenia.

60. Gdy z powodu epidemii nie można wziąć udziału w zgromadzeniu liturgicznym, cennym sposobem jednoczenia się ze wspólnotą jest trwanie na modlitwie liturgicznej Kościoła poprzez sprawowanie Liturgii Godzin, do której zaproszeni są wszyscy wierni, a szczególnie ci, którzy nie mogą uczestniczyć w zgromadzeniach.

61. Szczególnym wyrazem łączności duchowej z Kościołem jest praktyka Komunii duchowej (nazywanej także Komunią pragnienia), do której zachęca się wszystkich nie mogących przystąpić do Komunii sakramentalnej. Akt Komunii duchowej wymaga stanu łaski uświęcającej. Chociaż modlitwa odmawiana przy akcie Komunii duchowej może być dobrana zgodnie z pobożnością wiernych, to Kościół przewidział do aktu Komunii duchowej dołączenie modlitwy "Duszo Chrystusowa" i związał z nią odpust cząstkowy (Wykaz odpustów, nad. 7, s. 56).

***

Załączniki:

a) Wezwanie modlitwy powszechnej w Wielki Piątek (zatwierdzone przez Kongregację ds. Kultu Bożego).

b) Obrzęd błogosławieństwa pokarmów w poranek wielkanocny.

c) Przypomnienie zasad przyjmowania Komunii św.